

*Демідова Ю.Є., Шахова Г.А.
м. Харків, Україна*

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

Розвиток науково-технічного прогресу зумовлює актуальність питання формування культури безпеки діяльності як складової лідерських якостей сучасного фахівця. Сутність культури безпеки професійної діяльності розглядається не тільки як сукупність теоретичних і практичних знань, але й оцінюється вмінням зберігати стійкість до

зовнішніх та внутрішніх небезпек соціального і виробничого середовища; розумінням сутності та основних характеристик професійної діяльності; умінням досягати цілей; володінням мистецтвом управління персоналом; здатністю до самооцінки власної діяльності; цілеспрямованістю. Лідерські якості сучасного фахівця щодо безпеки діяльності вимагають прагнення до постійного поповнення професійних знань, здатності самостійно вирішувати різноманітні питання професійного та соціального характеру, бути особистістю з розвиненими моральними якостями. Ці вимоги сприяють значному напруженню професійних функціональних систем: емоційних, інтелектуальних, сенсорних, психофізіологічних.

Культура безпеки сучасного фахівця формується загальною культурою особистості та розвитком вмінь і навичок у процесі професійної діяльності. На сучасному рівні виникла потреба суспільства в фахівцях нового типу, тобто компетентного, творчого, освіченого лідера, який прагне швидко і оперативно реагувати на зміни в професійному та соціальному середовищі, має потребу самостійно навчатися протягом життя та надавати свій досвід соціуму. Сутність формування культури безпеки діяльності як складової лідерських якостей сучасного фахівця полягає у наданні системи знань і якостей, необхідних для виконання як професійної так і соціальної діяльності, тобто створення умов для професійного та соціального розвитку та саморозвитку майбутніх фахівців [1].

Одним з важливих ключових аспектів цього напрямку є необхідність побудови професійної освіти в єдиному психологічному, професійному, соціальному та смисловому контексті з метою формування у майбутнього фахівця сучасних професійних якостей: тотожність потреб організації із потребами особистого характеру; розширення особистих професійних компетенцій; готовність ризикувати; ставлення до персоналу, як до цінного ресурсу організації тощо.

Для цього необхідно створити такі напрями навчання, які допоможуть отримати якісну освіту. Однією з характеристик такого освітнього простору є формування комплексних знань, спрямованих на активізацію самопізнання, професійне самовизначення, усвідомлення реальності життєвих планів тощо [2].

Проблема безпеки професійної діяльності на сьогодні стає однією з центральних у комплексному формуванні складових лідерських якостей майбутніх фахівців. Її розв'язання відображає прагнення людини до безпечної праці в динамічних умовах соціуму, до уникнення

ризиків та небезпек у соціальних та професійних системах, до розвитку ефективної системи безпеки праці та безперервного удосконалення навичок управління нею. Значну цінність у дослідженні питань безпеки професійної діяльності мають праці Романовського О.Г., Павленко Т.С., Демідової Ю.Є. та інш. Аналіз вищезазначеної літератури свідчить про те, що проблемам безпеки діяльності взагалі присвячена значна кількість наукових праць. Проте питанню безпеки професійної діяльності як складової лідерських якостей майбутніх фахівців приділено недостатньо уваги.

Як показують останні дослідження, питання формування знань з безпеки професійної діяльності залишається актуальним [3]. Особливо на тлі технізації виробництва, що є причиною зростання антропогенного фактору у виникненні нестандартних виробничих ситуацій. Слід зазначити, що в умовах реформування вищої освіти знання з безпеки діяльності повинні формуватися й розвиватися у спеціально організованих навчально-педагогічній діяльності. А саме, раціональне поєднання інноваційних форм і методів навчання з традиційними, комплексне поєднання загальних та спеціальних дисциплін, вирішення організаційних, технічних, навчально-методичних питань тощо.

Прищеплення майбутнім фахівцям свідомого відношення до безпеки діяльності людини, повинне, стати однією з визначальних цілей професійної підготовки. Воно має посісти відповідне місце у загальній системі життєвих цінностей і орієнтирів та стати невід'ємним елементом лідерського потенціалу [4].

Список літератури:

1. Романовський О. Г. Педагогіка успіху : підручник / О. Г. Романовський, В. Є. Михайличенко, Л. М. Грень. – Харків : НТУ «ХПІ», 2011. – 368 с.
2. Романовський О. Г. Самовдосконалення та самоосвіта як показники рівня професіоналізму / О. Г. Романовський // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : П 78 зб. наук. праць / 215 за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО. – Вип. 26 (30). – Харків : НТУ «ХПІ», 2010. – С. 11–19
3. Зоріна М.О. До проблеми визначення актуальності й особливостей формування культури безпеки життєдіяльності / М.О.Зоріна // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2010. – №8. – С. 149-153.

4. Демідова Ю.Є. Формування компетенцій з безпеки професійної діяльності як важлива складова підготовки магістрів у вищих навчальних закладах / Ю.Є. Демідова, Г.А.Шахова // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. – Днепр, 2017. – №1 (13). – С.182-188.